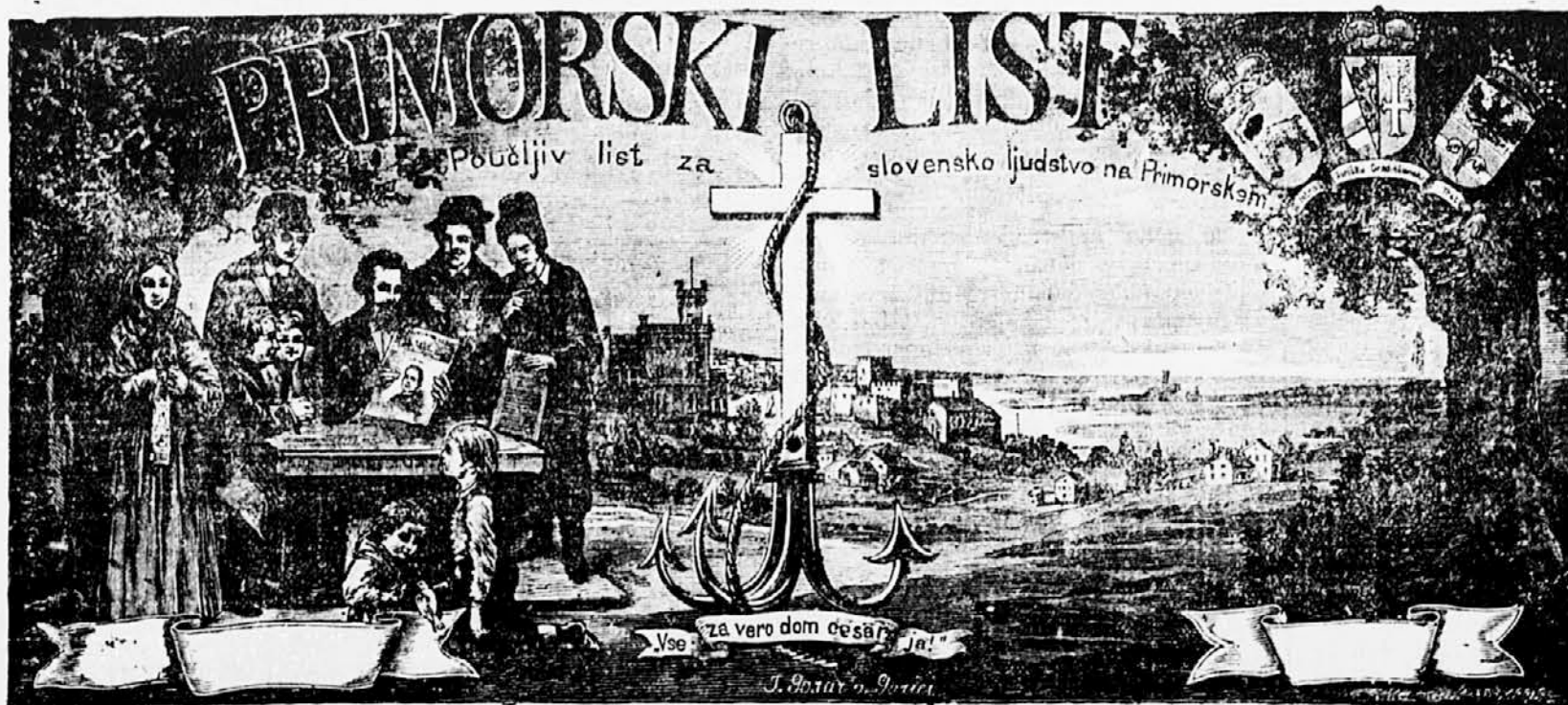

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Neprankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Narodno in na znanilo v prejemni upravištvo v Gorici, Semenska ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v toba karnah v Solski ulici, Nenski ulici, na Josip Verdijevev tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem brega (Riva Corna) št. 11 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 11 vin, dvakrat 12 vin, trikrat 10 vin. Vse po pogodb.

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

V.

Krščanstvo je zlato žilo presekalo, liberalizem jo je vnovič zacelil.

(Dalje.)

Liberalizem je zlato žilo vnovič zacelil.

Kaj je liberalizem? „Liberalci so brezverci“. Prav za prav niso brez vere, ali ne vedo, katera je prava vera. Liberalizem je od besede liber, kar pomenja prost. Liberalizem je namreč tisti nauk, ki pravi človeku, da je prost v mislih in dejanju, da sme verovati, kar hoče in držati zapovedi, katere si sam izvoli ali bolje rečeno: katere se mu same ob sebi porodijo v glavi. Izvirajo pa ti nauki iz človeške ošabnosti in lakomnosti. Na mislih mi ni zdaj politični liberalizem našega časa, ampak liberalizem sploh, ki se noče pokoriti naukom katoliške cerkve, češ, da veruje prosto, kar meni, da razume.

Vže v XIV. stoletju so se začeli oglašati taki učitelji, ki so hoteli biti prosti in se niso več hoteli ravnati po cerkvenih naukih. Še bolj svojeglavno so nastopili v XV. stoletju in vzbudili s svojimi nauki velike prepire in razpore. Ali vendar niso mogli ne duhovščine ne ljudstva potegniti za seboj. Tola ta duh svobodne misli, ta duh nepokorščine v naukih in solah se je vedno bolj širil in nazadnje se tudi z uspehom uprl katoliški cerkvi. Prišli so namreč krivoverci Luter, Kalvin, Zingli in drugi, kateri so v krivo nauke zapeljali tudi ljudstvo. Upri so se katoliški cerkvi, da ne bodo več verovali, kar cerkev uči, ampak kar

sami hočejo, kar sami najdejo v sv. pismu. — Kar so pa oni smeli, smeli so tudi drugi za njimi, t. j., vsak je učil, kar je menil, da je resnica. Ta prostost nauka je naperjena proti oblasti in nezmožnosti katoliške cerkve. — Seveda česar niso cerkvi verovali, niso verovali tudi Lutru. To prostost so zapisali v svoj program tudi politični liberalci, ki so zdaj že sto let stari. — To prostost nauka so našli avstrijski liberalci celo v nastavi zapisali in zategadelj sme dandanes vsak človek pisati in učiti, karkoli hoče, tudi da ni Boga, da ni duše, da je človek žival in sploh, kar hoče, bodisi molitev ali kletvina. Liberalizem ne trpi nobene oblasti ali avtoritete, ki bi smela zapovedovati, kaj sme kdo učiti ali ne.

Kakor proti naukom se je uprla človeška ošabnost in lakomnost tudi proti cerkvenim postavam. — Ljudje so začeli tožiti, da so cerkvene postave prestroge, da človeku preveč vežejo prostost, da zavirajo državno oblast, da jemljejo cesarju, kar je cesarjevega, da zavirajo ljudstvu blaginjo, ker so vpeljale preveč praznikov, da so podjevnosti in trgovini na potu, ker so prepovedale dobičke in obresti. Učiti so torej začeli: da cerkvene postave ne vežejo človeka, da kdor jih ne izpolnjuje, ne greši itd. Na mesto cerkvenih postav so izkopavali stare paganske postave iz časa rimskih cesarjev, ko je vladalo še suženjstvo in siromaščina in malikovanje. Ker so te stare rimske postave dajale knezom in cesarjem vso oblast, cerkvi pa nobene, so bile knezom všeč. Polagoma so je vpeljali namesto cerkvenih postav.

Toda v rimski pravici je tičal potuhnjena hudobna duhoderuštva in lakomnosti, a se je z njimi vred

naselil v srea krščanskih narodov in tudi ostal v njih do današnjega dne. Kako to?

Poglavitni nauk rimskega prava je nauk o lastnini ali svojini. — Vsak človek je svojega blaga tako gospodar, da sme z njim storiti, kar se mu poljubi. Nasproti drugim ljudem nima nobene dolžnosti in nobene odgovornosti. To neomejeno lastninsko pravico, katera je prav za prav velika sebičnost, varuje država. Komaj so bogati ljudje slišali z vseučilišč te nauke, da vsak človek bodi svoj gospodar, nikomur nič odgovoren za svoje, da vsak išči le svoje koristi, sploh svojino, da sebičnost ni greh, ker vodi človeka do lastnega imetja itd., komaj so, pravim, bogati ljudje zaslišali te nauke, bili so jih veseli. Grofi in knezi so takoj začeli razmišljati, kako bi spravili v svojo neomejeno last posestva, katera so jim do tedaj bila izročena le v oskrbovanje in upravo. Porabili so vsako priliko za te sebične namene. Vpeljali so rimsko pravo, podpirali so rimske juriste, kateri so kar na celem si izmišljali dokaze, da kar grajščaki upravljajo, je njih lastnina. Kljubovali so cesarju, kateri je imel pravico podeljevati grajščine in ko je bil cesar v kaki veliki stiski, znali so ga prisiliti, da jim je podelil večjo oblast na grajščinah. Polagoma se jim je posrečilo dobiti posestva v svojo last, a kmete spraviti v sužnost in odvisnost.

Veliko posestev je imela v onih časih tudi katoliška cerkev. Dohodki so vzdržavali duhovstvo, šole, cerkve in ubožne ljudi. Bogataši so imeli veliko poželenje po lepih cerkvenih posestvih, ali kako priti do njih, ko se krasti ne sme, kupiti pa ne more? Učitelji rimske pravice so učili, da je premoženje cerkveno lastnina občinska in ljudska in da torej, kjer je knez ljudstva ali grof, sme

zapovedovati tudi o cerkvenem premoženju. Ti nauki so bili odveč mogotcem, ki so se pa bali cerkve in cesarja. — Tedaj pa je nastopil krivoverec Martin Luter in je odpovedal pokorščino katoliški cerkvi. Takoj so se ga oklenili knezi in grofi in so s silo potegnili tudi vsak svoje ljudstvo v krivo vero. Nova vera Lutrova namreč je dala knezom in grofom vse pravice paganskih rimskih cesarjev in torej tudi pravico do cerkvenega premoženja. Te „pravice“ so se poslužili, da so cerkev oropali in sebe premagali. Premoženje, katero je poprej služilo občni blaginji: za cerkve in božjo službo, za šole in uboge, postalo je naenkrat zasebna last in je služilo le zasebnim sebičnim namenom. Kdo je pri tem trpel škodo? Ubogo delavsko ljudstvo! Mogočnejši so pa dosegli, kar si je pozelela njih ošabnost in lakomnost. Bili so zdaj prosti, sami svoji, nobenemu odgovorni, na svojem. Drugi ljudje so pa bili po sili njih delavci dninarji, do katerih niso imeli več nobenih dolžnosti ko one, za katere so se prosto pogodili.

Kakor posestnike je skušnjava premagala tudi mojstre obrtnike. Do tedaj so bili mojstri le načelniki tovarišev obrtnikov, ne gospodarji. Vezale so jih postave in zadruga pravila. Mojster je bil spoštovan mož, ali obogateti ni mogel, izkoriščati se delavci niso dali. Duh prostosti, neodvisnosti in sebičnosti je prevzel tudi obrtnike. Tožili so se, da imajo zvezane roke, da se ne morejo prosto gibati. Lakomni so postajali po zaslužku svojih tovarišev mojstrov in delavcev. Vsled tega so nastali v zadrugah razpore in prepiri, da skoraj ni bilo več mogoče vzdržavati zadrugne organizacije. Vedno bolj se je širila misel: bolje je, da obrtniki delajo vsak za-se v miru ko v zadrugah v vednem prepiru.

LISTEK.

Mislice — iskrice.

(Napisal: J. Volkov).

Odkar človeški rod živi, v pregovorih rad govori.

Pri besedi pazi in glej: malo reci, dosti povej!

Delo, delo, ne kričanje! to je naše sveto zvanje.

Zmirom naprej, pozorno in smelo! Bog blagoslovi narodno delo.

Bodi tako ali tako, to ni zmirom vse jednako.

Malo mislil, dosti rekel, večkrat hudo se opekel.

Vsak dan nekaj, vsak dan nekaj: dobrega se v kupe stekaj!

Kdor solice v glavi nima, samo z „amen“ vsemu kima.

Kar ni mogoče, tega še Bog noče.

Priden in moder, blage volje: plava na vrhu kakor olje.

Živenje tako je vselej: nazaj ga vidiš, ne naprej.

Čez mero napeto, ni božje, ne sveto.

Vesetje in zdravje, e prvo poglavje.

V tem smo bili zmirom prvi: pridnost je v slovenski krvi. (Žal, tri tam je že nekoliko nemarnosti).

Preskočil tri jame globoke; preplezal tri gore visoke. (Velike izkušnje).

Mož oderuh, krvav je kruh.

S pametne glave, so modre postave.

Pijavka na žili, je upnik nemili.

Sebi v pogubo snedel obljubo.

Kdor polža jezdari, mu daleč ni mari.

Pero, črnilo in papir: iz njih je mir, iz njih prepir.

Nič preveč naj te ne vščene, če te gnjusi grdo svene.

Drugim dober, sebi nič, to ni kaj prebrisan plič.

Dela kakor sveta Klara: kar sešije, spet razpara.

Za prazen nič, ne kliči prič!

Trta obrana žaluje, hči zapeljana še huje.

Le Bog nam zbere nevesto, lepo, bogato in zvesto.

Bolj ko je tvoj, bolj se ga boj.

Mladi ribič vodo brel, ribo lovil, kačo vjel.

Dolga brada, mirna rada.

Slabo barka bo vozila, če ni jadra ne krmila.

Kjer so v kregu prve glave, narodu ni sreče prave.

Pródal travnik, pródal lozo, jalovo zdaj molze kozo.

Mladiči nezreli, iz gnezda zleteli. (Neprave misli).

Boljše je jezo požreti, kot na jeziku imeti.

Lepoti in dobroti, rada je zavist na poti.

Dvakrat načni, enkrat začni!

Trta noče postopača, hoče pridnega kopača.

Mlado ko rosa, hudo ko osa.

Človek s praznim trebuhom, rad se ozira za kruhom.

Če ni belo, pa je črno, samo, da je dobro zrno.

Presito svène, grde nravi, ne zna kako Bogu se pravi. (Ne moli).

Vse ni ravno, vse ni zlato, vse ne kljukasto, rogato.

Kar ni vrojeno naj bo vzgojeno.

Bodi prirode jeklene, kadar te hudo zadene!

Prava prijaznost se ceni v lepem in slabem vremeni.

Debele bukve bral, zemljé ne bo oral.

Dober človek, moder mož, pa brez evenka — počen groš.

Nekaj tvoje, nekaj moje, tako stara pesem poje.

Ura vsaka tikatáka: naglo čas naprej koraka.

Na kogar ploskne ljudska ploha, še svène več ga ne povoha.

Drugače misli, kakor reče, na dve strani z jezičkom seče.

Kateregakolisibodi — človeka prenašlo ne sodi.

Zato je zdrav, vesel in lep, ker brez skrbi si lomi hleb.

Kjer je mlaka, zaba kvaka.

Še bolj nezadovoljni so bili s cerkvenimi postavami trgovci. Želeli so svobode, ker le svobodno trgovstvo postane krepko. Trgovstvo pod nadzorstvom oblasti, trgovstvo, ki ne sme izkoriščati velikih dobičkov, ali ki ne sme posojati, upavati in izposojati si denarja na obresti, poljubno visoke, tako trgovstvo je pretisnjeno in nima pravega življenja. Med trgovci je bilo vselej tudi veliko judov. Ti se sploh niso mogli privaditi krščanskim postavam; zato so jim cesarji uže poprej večkrat podelili posebno dovoljenje, da so smeli svobodno tržiti z blagom in jemati obresti. Pohlep po bogastvu je bil vedno večji in obrestovanje je znova obveljalo povsod. Cerkev se je dolgo branila, pretila, obsojala, kaznovala, a učitelji rimskega prava in krivoverci so prepričali ljudi, da cerkvenih postav ni treba izpolnjevati. Nazadnje je ostala cerkvena zapoved pozabljena, sebičnost je zmagala, obrestovanje in oderuštvo je smelo prosto jemati zaslužek delavskemu ljudstvu!

Ta duh prostosti, neodvisnosti, sebičnosti in lakomnosti je postal duh krščanskih narodov. Liberalizmu so bile na poti le neke stare postave, stare vezi, z druge, katere so vedno še živitarile. Treba je bilo pokopati še to starino, ako so hoteli ljudje uživati popolno prostost. To se je tudi zgodilo najprej na Angleškem, potem pa na Francoskem in po celi Evropi. (Dalje prih.)

Iz Leonove oporoke.

Sv. oče Leon XIII. je izdal okrožnico, v kateri obširno in natančno popisuje rane naše dobe, vse njene javne bolezni, ki jo tarejo, vse krivice, s katerimi preganjanje izkvarjeni svet božjo ustanovo katol. cerkve, vso lažljivost, s katero se bori proti njej napačna znanost in krivična strast. To pismo je ginljivo posebno zato, ker je papež sam imenuje svojo „oporoko“.

Iz te oporoke hočemo podati nekoliko odlomkov:

1. Resen opomin k slogi.

„Ako je kdaj bilo potrebno, da vse hierarhične stopinje cerkve v medsebojni ljubezni in z največjo skrbnostjo čuvajo v popolni enakosti itd.“

„Ako je kdaj bilo potrebno, da vsa duhovščina sv. cerkve v medsebojni ljubezni in z največjo skrbnostjo čuva v popolni enakosti misli in teženj, tako da so vsi le eno srce in ena duša, — je to v sedanjem času najbolj potrebno. Saj resnično, kdo ne ve, kako obširno zasnovana zarota sovražnih sil se trudi, da bi razdrla veliko delo Jezusa Kristusa, s tem, da z brezmejno trdovratnostjo izkuša podreti v umstvenem redu zaklad nebeških nauk, v npravnem redu pa najsvetejše in najkoristnejše naprave!“

2. Sv. cerkev je v vednem boju.

Sveti oče popisuje, kako so po krivici preganjali in sodili našega Izveličarja, in nadaljuje:

Ali je torej čudno, ako zadeva ista usoda tudi katoliško cerkev, katera nadaljuje njegovo delo in nepodkupljivo čuva njegove resnice? Svet si ostane vedno enak: poleg otrok božjih se dobe vedno tudi pristaši onega velikega sovražnika človeškega rodu, ki se je od za-

četka uprl proti Najvišjemu, in ki ga evangelij imenuje „kralja tega sveta“.

Sv. cerkev je zmagala vse ovire, vsa nasilstva in ponižanja, vedno dalje je raztezala svoje miroljubne smotre. Slavno dedščino umetnosti, zgodovine, književnosti, hraneč in globoko ukoreninjajoč človeški družbi duha evangelijskega, je osnovala civilizacijo, ki nosi ime krščansko in ki je vsikdar najbolj vplivala na narode, kateri so jo sprejeli, ki je učila ljudstvo pravičnih postav, milih običajev, pomoči slabotnim, usmiljenja do ubogih in nesrečnih, spoštovanja do prava in dostojanstva vseh. Zato je, kolikor je mogoče, v vrtincu človeškega borenja, prinesla ono mirno državljansko življenje, katero izvira iz najboljšega zvrnanja med svobodo in pravičnostjo.

Politične in cerkvene vesti.

Avstrijski državni zbor. — Seja dne 9. t. m. Zbornica je razpravljala o ustanovitvi česke obrtne šole v Budjevicah in nemške obrtne šole v Hebu. Poslanec Ploj je stavil posredovalno resolucijo, s katero se vlada pozivlja, da naj ustanovi česko obrtno šolo vsaj v okrožju budjeveške trgovske zbornice in nemško šolo v okrožju hebske obrtne zbornice.

Pred glasovanjem so Vsenemci uprizorili velik škandal. Naskočili so predsedništvo besno ter upili: „Ven s predsednikom! Proč s Vetterjem!“ Predsednik je zvonil in klical k redu. Poslanec Iro pa mu je iztrgal zvonec in udaril z njim po mizi, da je zazvenelo. Predsednik Vetter je zahteval miru. Iro pa je udrihal z zvoncec poleg predsednika in se drl na ves glas; potem je vrget zvonec nanj, a ga ni zadel v glavo, kamor je meril, ampak za njim stoječega podpredsednika Začka v ramo. Zvonec se je razpočil. Glasovanje se ni moglo izvršiti. Seja se je zaključila.

Avstrijski narodje naj iz tega spoznajo, kaki so liberalni in „napredni“ poslanci.

Seja dne 10. t. m. — Zbornica je sprejela resolucijo posl. Ploja glede ustanovitve česke obrtne šole v okrožju budjeveške obrtne zbornice in nemške šole v okrožju hebske obrtne zbornice z 222 proti 69 glasovom.

Slovanski centum je vložil interpelacijo zaradi postopanja deželne vlade kranjske pri iztirjavanju brezobrestnega potresnega posojila.

Seja dne 11. t. m. — Na vrsti je bila razprava o ljudski soli. Poslanec Schrott je dokazoval potrebo in koristi dobre krščanske vzgoje.

Seja dne 14. t. m. — Zbornica je nadaljevala razpravo o „ljudskem šolstvu“.

Seja dne 15. t. m. — Slov. kat. narodni poslanec dr. Žitnik je odgovarjal gosp. ministerskemu predsedniku Körberju glede celjskega vprašanja. Njegov enourni govor so slovanski poslanci živahno odobraval.

Razprava o ljudskem šolstvu se je završila.

Seja dne 16. t. m. — Poslanec Spinčić je vprašal ministerskega predsednika, zakaj se v Istri prezira slovensčina in hrvaščina.

sta povedala da pridejo še trije nemški Porenci. „Kje se ustavijo?“ vprašal je kardinal. „Pri treh kronah“ bil je odgovor. „A kaj, k meni jih pripeljite“, je dejal kardinal. Hudomušni Slovenec je povedal namero Porencem in je pristavil, da jih vendar privede, ako mu kardinal pusti, da napravi v sobi in na hodniku, kar se mu zdi v ta namen primerno. In kardinal mu je smehljaje dovolil. Slovenec in Hrvat sta odstranila iz sob karkoli je kazalo, da ne bi bila gostilna, postavila celo na hodnik mize in jih pregnila; debeli sluga Avgust pa je prevzel ulogo gostilničarja. Slovenec in Hrvat sta se nato peljala na kolodvor po Porence, a — smola — takoj pri izstopu iz kolodvora skočijo Porenci v omnibus, na katerem je bil napis „Pri treh kronah“. Slovenec in Hrvat sta s težavo „prepričala“ Porence, da je bolje voziti se „k trem kronam“ v izvoščeku, in Porenci so jih ubogali. Peljali so se v nadškofovo palačo, kjer so se ustavili, meneč, da so v gostilni „pri treh kronah“. Debeli Avgust je pritekel nasproti — ulogo gostilničarja je izborno igral — ter pripovedoval Porencem, da so oni prenočevali že visoki gospodje. Veseli so

Popoldne so se vršile volitve v delegacije. Pred volitvijo sta se sprla Walz in Wolf. Poslednji je Walza pozval na dvoboje. Ta pa je odgovoril, da se Wolf ne more dvobojevati, ker je nevreden.

Delagacije so sklicane za dne 6. maja v Budimpešto.

Nevarnost vojne na Balkanu.

— Poroča se, da je bolgarska vlada zbrala na makedonski meji 15 bataljonov vojakov. Tudi na jugu Srbije se zbira vojaštvo. Sultan je sklical drugoletnike, katere koncentruje v Carigradu, kjer je jako sumljivo gibanje.

Madjari in zavod sv. Jeronima.

— Madjare silno peče, da Hrvatov ne morejo spraviti tako hitro s površja „mažarskega zemljevida“ kakor bi radi. Ker vedo, da je hrvaška duhovščina močna zaslomba hrvaški narodnosti, zaradi tega se v jedrnatem zaganjajo v zavod sv. Jeronima v Rimu, ki je namenjen vzgoji hrvaške duhovščine. Ta zavod bi po vsi sili radi zatrli Hrvatom. Ker pa tega niso mogli doseči naravnost, so z vsemi možnimi intrigami vendarle dosegli, da je papež spremenil prvotni naslov zavoda, „pro croatica gente“ v „illirica gente“ in se je s tem izbrisalo hrvaško ime iz naslova in je zlasti sv. Stolica sklenila v tem pogledu s Črnogorom neko pogodbo, ki je baje žaljiva za hrvaško ljudstvo. Zaradi tega se je podal sarajevski škof dr. Stadler k sv. Očetu da mu predloži protest hrvaškega episkopata in ga prosi, da ostane pri prvotnem naslovu, ki je osrečil vse Hrvate. V protestu je tudi izražena volja Hrvatov, da si v slučaju, ako sv. Stolica vztraja pri spremembi, katero so izzvali ne le najhujši sovražniki hrvaškega naroda, marveč tudi krščanstva, ustanovi s prostovoljnimi darovi nov zavod v Rimu, ki bode izključno za Hrvate. — Zaradi tega potovanja dr. Stadlerja v Rim besne zdaj madjaro-židovski listi in je bil te dni od vse ogerske zbornice sprejet oster protest proti nastopu dr. Stadlerja.

Revolucija v Belgiji. — Delavci so vzpizorili po vsej Belgiji pravo revolucijo. Zahtevajo splošno volilno pravico. Kralj je zapustil Bruselj in nenadoma odpotoval v Ostende, ker noče biti prisoten pri dogodkih prihodnjih dni. Vse vojaštvo je na nogah, pa tudi delavstvo je oboroženo. Mrtvih in ranjenih je brez števila. Ministerstvo je izjavilo, da se nasilstvu ne uda. Ves boj je naperjen proti katoliški večini v državnem zboru.

Vojna v južni Afriki. — Poročali smo že, da se vršijo med Buri in Angleži neka mirovna pogajanja, ker je angleški kralj izrekel željo, da se vojna v južni Afriki konča še pred njegovim kronanjem, ki bode menda meseca junija. Obe stranki sta se sicer prizadevali, da se doseže mir, ali dosedaj še niso dosegle uspeha. Buri so za mir jedino pod pogojem, da jim Angleži ne kratijo popolne neodvisnosti v obeh republikah, kakoršno so imeli pred vojno, poleg tega pa da povrne vojne stroške in poplačajo vse škode, ki jo je naredila angleška vojska na burskih posestvih. Le pod takimi pogoji so za mir tako predsednik Krüger kakor i vsi načelniki burske vojske in zastopniki burskih vlad. — Kakor pa se da sklepati iz najnovejših poročil, bo iz pogajanj za-

bili Porenci, samo sobe, kamor jih je peljal Avgust, te so se jim zdele preodlične in s strahom so vpraševali Slovenca, ako ne bo ta gostilna predraga. Slovenec jih je potolažil, da ne, „ker je to dobra krščanska gostilna“. Porenci so zahtevali od gostilničarja Avgusta pivo in postali naposled v „restavraciji“ jako glasni. Nakrat se odpro vrata. Kardinal pride v sobo. Porenci ga pozdravijo, potem se pa ne brigajo dalje zanj. Menili so: Gostilničar je rekel, da prenočujejo tu visoki gospodje, in danes se mudi tu visok cerkveni knez. Kardinal je pristopil k mizi in vprašal Porence, kako jim „kaj ugaja v gostilni pri treh kronah“. „Izborna“, so dejali Porenci, „in prijatelja pravita, da tudi predrago ne bo“. Pri teh besedah sta bušnila Slovenec in Hrvat v smeh, kardinal se je veselo snehljal. Porenci pa so spoznali, da niso „pri treh kronah“, ampak pri — blagem goriškem kardinalu. Kardinal se je velprijazno menil s svojimi gosti in jih naposled peljal na vrt, kjer je izrekel besede: „Svojo ljubo Kranjsko sem zapustil, tu bom pa umrl“. In gledal je proti sv. Gori, kjer sedaj počiva v Bogu.

mir težko kaj, kajti Buri organizujejo še nove čete. Jedna teh čet, sestavljena iz najkrepkejših mož, se bo imenovala „zelezna vojska“. Moštvo te čete ne bo smelo uživati nobenih opojnih pijač. Buri izjavljajo, da oni ne potrebujejo od Angležev ničesar drugega, nego da se (Angleži) pobero iz južne Afrike.

Novice.

Za škofa v Trstu je imenovan, kakor poročajo časopisi, dr. Fr. Ksav. Nagl, dosedaj rektor „Animae“ v Rimu. Nemec, rodom Niževstrijec, duhovnik št. hipolitske škofije. Rojen je bil na Dunaju 26. nov. l. 1855., v mašnika je bil posvečen l. 1878. Najprej je služboval kot profesor v bogoslovnici št. hipolitski, kmalu potem kot kaplan „Animae“ v Rimu, pozneje je postal prvi c. kr. dvorni kaplan, dne 16. dec. 1887. ga je cesar imenoval za ravnatelja Avgustineja na Dunaju. L. 1889 je prišel za rektorja v „Animo“ kot naslednik za linskega škofa imenovanega dr. Doppelbauerja. Papež ga je imenoval za hišnega prelata. L. 1893. je bil imenovan za apostolskega protonotarja. V Vatikanu in v svetih kongregacijah je njegovo ime slovelo.

Osebe, ki ga poznajo, pravijo, da je preblagega srca in temeljito izobražen.

„Goriška ženska podr. družbe sv. Cirila in Metoda“ priredi dne 20. t. m. v dvorani „Goriške čitalnice“ v prid narodnemu šolstvu svojo letošnjo besedo, z blagovoljnim sodelovanjem častitega čitalniškega pevskega zbora. — Spored: 1. Fr. Gerbič: „Moj spominek“; mešan zbor. 2. B. Smetana: „Hubička“, duo za klavir in harmonij iz istoimne češke opere. 3. A. Nedvěd: „Tvoj mirni čuvam stan“, samospev za sopran. 4. „Svatje na poti iz cerkve“, živa slika, prizor iz življenja starih Gorenjcev. 5. Fr. Abt: „Slavnost na kraljevem dvoru“; ženski zbor s klavirjem iz uglasbene pravljice „Pepelka“. 6. Fr. Prešeren: „Krst pri Savici“, dramatiziral Jos. Noll, z živimi slikami. — Osebe: Deklamovalka uvoda. — Črtomir. — Bogumila. — Duhoven. 7. A. Nedvěd: „Zvezdi“; mešan zbor. Začetek ob 8½ uri zvečer. — Vstopnina 1 krono; za šolsko mladino 40 vin. Sedeži: I-II vrsta (na divanih) po 2 K; — III-IV vrsta 1 K 50 vin. V-IX vrsta na stolicah 1 K; Ostali sedeži 40 vin. Listki za sedeže bodo na prodaj zadnja dva dneva pri čitalničnem čuvaju in na večer pri blagajnici. Vstopnice se bodo prodajale le pri blagajnici. Listki za sedeže se obdrže, vstopnice se pa oddajo v sobi pred dvorano. Blagosrčni darežljivosti deležencev in zadržanih vablencev se priporoča.

Načelnistvo.

Za Alojzijevešče: „Hranilnica in posojilnica“ v Biljah 20 K, N. N. 5 K. Bog stotero prvni!

Naročnikom. — Prvo četertletje se bliža koncu. Prosimo vse č. naročnike, da naj prej ko mogoče plačajo naročnino. Nekateri dolžujejo še za l. 1901. Rojaki, spomnite se svoje dolžnosti!

Ob enem prosimo, naj se nam naznanijo pogrški oziroma premembe v naslovih, da popravimo, oziroma prememimo.

Naznanjamo, da bo naš uvodni članek: Socialno vprašanje izšel v posebni izdaji.

Br. Fruktuoz Mayer, predstojnik bratov v Gorici, je odšel na Dunaj. V Gorici je zapustil najboljši spomin 36-letnega delovanja. Bil je vsakemu prijazen in postrežljiv, zgled usmiljenega brata nasproti bolnim in nesrečnim. V imenu cele dežele mu smemo torej izreči iskreno zahvalo želeč mu prijetnega pokoja po tolikem trudu.

Blagorodna gospica E. Holzinger pl. Weidich je izdala svoje misli o pogrebu Njega Eminence kardinala v lični nemški poslanici, naslovljeni: Vision. Poslanica je ko sveža cvetka na grob nepozabnega pokojnika.

Družba sv. Mohorja. — Iz raznih krajev se nam poroča, da se je letos število udov pomnožilo. Upamo, da nas slavno vodstvo v Celovcu kmalu razveseli z enakim poročilom.

Goriško vinarsko društvo. — Odbor, ki se je bil izvolil na shodu goriških vinogradnikov dne 27. febr., je že sestavil pravila za vinarsko društvo. V kratkem se skliče ustanovni shod.

Volitve v trgovinsko in obrtno zbornico. — V obrtnem oddelku so v

Dogodbica iz življenja kardinala Missie.

Leta 1898. vračalo se je pet mladih duhovnikov iz rimskega zavoda, v katerem se je vzgajal tudi kardinal Missia. Med temi mladimi duhovniki bili so trije nemški Porenci, en Hrvat in en Slovenec. V Benetkah so se ločili, zmenili so se pa, da se snidejo zopet v Gorici, kamor se je šel Slovenec poklonit kardinalu, svojemu dobrotniku. Mladi duhovniki so se zmenili, da se dobodo v Gorici v gostilni „pri treh kronah“. Slovenca je kardinal prijazno sprejel in ga takoj vprašal, ako ima še kakega sopotnika. Slovenec je povedal, da se drugi dan pripelje Hrvat in takoj drugi dan je moral Hrvat namesto „k trem kronam“ h kardinalu, kjer je kardinal mlada duhovnika pogostil in se prijazno razgovarjal z njima. Mladi Slovenec in Hrvat pa sta bila v nemali zadregi. Vedela sta, da se dan pozneje pripeljejo „k trem kronam“ še trije zastali Porenci, ki so pa želeli, da jih Slovenec ne predstavi kardinalu, da bi se tako nadaljnje njih potovanje za nekaj časa ne pretrgalo. Toda kardinal je vprašal: „Gospoda, ali imata tu še kakega tovariša?“ In Slovenec in Hrvat

1. kategoriji izvoljeni: Chiozza Anton, Delmestri grof Eg., Lenassi Alfred, Ritter bar. Evg., Mulitsch Jos., Holzer Ern.; v drugi kategoriji Kürner Rug., Pater-nolli Jos., Finetti pl. D., Naglos Jos.; v tretji kategoriji Dörfler A., Marzini Fr., Mighetti L., Salvaterra F., Perco in Zoff.

Iztiranih iz goriškega mesta je bilo v mesecu marcu 31 oseb, v teku prvega četrtletja letošnjega leta pa 127 oseb.

Mrzlek. — Te dni se je mudil tukaj montanistični nadzornik Čebul in si je ogledal z inženjerjem Batističem dela pri zasledovanju izvirka Mrzleka. Predor meri do zdaj 44-70 metrov. Delo baje dobro napreduje in se je nadejati, da se pride do izvirka, ker bi bilo jako želeči, da bi se enkrat odpomoglo veliki bedi s pitno vodo v Gorici.

Gradnjo novega mostu čez Sočo pri Barki je prevzela neka trdka Gaertner.

Razpis službe poštnega odprav-nika. — C. kr. pošto in brzojavno rav-nateljstvo razpisuje mesto poštnega od-pravnika (ekspeditorja) za c. kr. poštni urad v Ročinju. Kavcija 400 K; letna plača 450 K, letni pavšal za dostavljanje poštinih pošiljatev v področju te pošte 252 K; uradni pavšal znaša 120 K.

Prosilci se imajo oglasiti do 29. t. m. pri c. kr. pošt. in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu.

Prečastiti gospod Evgen Črni-goj, vikar iz Vel. Zabelj je stal v pon-deljek pred tuk. okrožnim kot kazenskim sodiščem. Ovadili so ga „naprednjaki“, da je pri zadnjih deželnozborskih volitvah podkupoval volilce z denarjem. Ker je razprava dognala, da je bila ova d b a popolnoma neutemeljena, bil je gospod Črni goj oproščen.

Obtoženca je zagovarjal odvetnik g. dr. Franko.

Dopisnikom „Soče“ in „Pri-morca“ na znanje. — Pp. okolu „Soče“ pozivljejo nas, „klerikalne lažnike po poklicu“, da naj dokažemo, da „je tisti do-pisnik na Pečinah in ne na Ponikvah“. Pozivljejo nas naj le povemo, kod se va-ljajo njegovi spisi? Obljubljajo nam za dokaz 1000 K „za tiskovni sklad farovskih listov“.

Izjavljamo, da ponudbo sprej-memo. Če so pp. okolu „Soče“ gotovi, da smo pisali neresnico, naj položijo 1000 K pri osebni, za katero se zme-nimo. Ko se to zgodi, bomo dalje go-vorili. Pokažite tedaj najprej 1000 K!

To bodi v svarilo dopisnikom „Soče“ in „Primorca“. Pred kratkim smo prišli na sled tudi nekemu drugemu dopisniku, ki je svoj čas v „Soči“ in „Primorcu“ blatil sv. misijon. Pp. so v „Soči“ in „Primorcu“ izdajali uredniške tajnosti, katere bi morale biti vedno skrite, zdaj se na njih maščuje.

Taščica „Pr. Lista.

Gorjansko. — V „Soči“ št. 37. in 40. je citati, da je gorjanski kurat rekel v cerkvi, da so „naprednjaki“ krivi kardinalove smrti.

Izjavljam, da je to neresnica. Res je, da sem dne 25. marca t. l. pred popoldansko službo božjo obveščal svoje duhovnjane o prerani smrti Njega Eminencije ter omenjal raznih napadov na Njegovo osebo, toda presvitega imena „naprednjaki“ nisem omenil. Kdor je „Sočinemu“ uredništvu to novico sporočil, bodisi kdorkoli, ni sporočil res-nice.

V Gorjanskem dne 14. aprila 1902.

Ivan Slokar
kurat.

Kaj delajo pri „Trgovsko-obrtni zadrugi“? — Nedavno je bil občni zbor „Trgovsko-obrtna zadruga“ in „Goriške ljudske posojilnice“. Določilo se je po 1000 K za „Narodni sklad“, ali bolje za „pevce“. — Ko se je ustanavljala „Trg.-obrtna zadruga“, ne bi bil nihče mislil, da se bo čisti dobiček delil v strankar-ske namene. „Soča“ se sedaj ošabno po-stavlja za sodnico, češ, tukaj nimajo „kavci“ nič govoriti. Občni zbor je v tem najvišja inštanca. Toda le počasi gospodje! Pri zadrugi so udje „kavci“ in „ravci“. V tem slučaju bi ne smeli od-ločevati ne eni, ne drugi, ampak pravila. Pravila vežejo „kavce“ in „ravce“ in občni zbor bi moral gledati, ali ima pra-vico dovoljevati podpore v take namene. §§ 37—38. določujeta, da se ima dobi-ček razdeliti med člane ali v trgovsko-obrtno namene ali v narodne namene. Vsakdo pa ve, da narodni nameni so skupni. „Narodni sklad“ pa je strankar-ski in bo služil le „pevcem“. Občni zbor

bi se moral bolje ozirati na društvena pravila, potem bi lahko rekli, da nima nihče vtikati se.

„Trgovsko-obrtna zadruga“ posluje z 1½—3%, naše posojilnice po deželi pa navadno z 1%—1½% in vendar se od teh še daje za narodne namene. Te-daj smemo upati, da se bo po preteku odsekov dobe veliko dobička razdelilo med člane, pa tudi za trgovsko-obrtno namene, za kar imajo gospodje vedno polna usta obljub, in slednjič (tako je v pravilih) tudi za prave narodne namene, ako nam tega „najvišja inštanca“ ne vniči. — Na pravila se morajo gospodje bolje ozirati! Tukaj ne smejo delati ka-kor se svojim premoženjem!

Mirenska podružnica „Del. bral. in podpornega društva“. — O tej po-družnici smo dobili razne pritožbe. Mej drugim se udje pritožujejo, da ni bilo občnega zbora že dve leti, da ni imel odbor seje že 6 mesecev itd. Pred-sednik te podružnice je „naprednjak“ A. Jakil! Če je to res, hočemo o tem še pisati.

„Il Piccolo“ in „L'Amico“. — Prvi teh dveh listov je židovski list. V sovraštvu do Slovanov se pa jeden od drugega malo ali celo nič ne razli-kujeta. Da, večkrat trobita v tem po-gledu v jeden in isti rog. Tako sta se našla tudi sedaj, ko so raznesli listi go-vorico, da bo de novoimenovanemu tr-žaškemu škofu, ki ne zna niti besedice slovenskega in hrv. jezika, pridelen neki koadjutor slovanske narodnosti. Mi se za danes nočemo spuščati v širjo kritiko njiju pisave; opomnimo samo, da trdi „Piccolo“, da živi v tržaško-koperski škofiji večina Italijanov. To pa ni res in „Piccolo“ v ed o m a trdi neresnico. Ako židovski list neresnico trdi, ni nikako čudo, da pa tudi „L'Amico“ to židovsko neresnico p o n a v l j a in trdi, se mu to, moramo reči, jako slabo prilega.

Zaupni shod štajerskih Sloven-cev. — V četrtek 10. t. m. se je vršil v Celju zaupni shod štajerskih Slovencev katerega se je udeležilo 200 zborovalcev iz cele Spodnje Štajerske; na shodu je bilo veliko število duhovščine. Shod je otvoril dr. Srnc in razložil stanje celjskega vprašanja. Poročevalec dr. Dečko je omenjal kompromisne predloge zad-njega časa. Rekel je: v tem trenutku, ko smo zmagali v drž. zboru, se je našel voditelj Slovencev, ki je predlagal kom-promis. (Fej klici.) To je predlog, ki ni slaven za narodnega voditelja. Na vsak način mi vzdržujemo celjske vsoprednice, iz Celja ne gremo!

Nasled je bila soglasno sprejeta resolucija, ki zahteva: Izpopolnitev celjskih slovenskih paralelk v celo gimna-zijo, ki mora ostati v Celju. Ako bi drž. zbornica hotela odpraviti slov. paralelke ali jih premakniti iz Celja, naj stopijo poslanci v obstrukcijo. Izreka se zahvala vsem slovenskim in drugim slovanskim poslancem za to ker so se borili za Celje; shod se pridružuje ogorčenju Slovencev, izraženem na zadnjem manife-stacijskem shodu.

IV. shod slovanskih časnikarjev se bo vršil v Ljubljani o binkoštnih praz-nikih po sledečem vspredu: Dne 17. maja: ob 8. z ečer komerz v „Narodnem domu“. Dne 18. maja: ob 7. zjutraj na „Rožniku“ sv. maša in skupni zajutrek; ob 9. dopoldne IV. shod slovanskih časnikarjev v „Mestnem domu“. Dne 19. maja: ob 8. zjutraj izlet na Gorenjsko: Sum, Vintgar in Bled. Dne 20. maja: ob 5/4 zjutraj izlet v Postojno; ob 2. po-poludne odhod v Trst. — Udeležniki naj blagovolijo do 25. aprila pripravljalnemu odboru slovanskih časnikarjev v Ljubljani (zg. dr. Karolu Trillerju ali dr. Ev-genu Lampetu) svojo vdeležbo prijaviti. V pokritje stroškov za izdajo brošure blagovoli naj vsak udeleženec doposlati 10 K. — Samostojni predlogi se morajo naznaniti pripravljalnemu odboru v Ljubljani vsaj osem dni pred shodom.

Iz Ročinja nam poročajo, da je tamošnje starašinstvo v svoji zadnji seji jednoglasno sklenilo peticijo do vlade za ustanovitev višje slovenske gimnazije v Gorici. Tako je prav in želeči je, da sklenejo take peticije tudi vsa druga starašinstva na Goriškem. — Od tam se nam tudi poroča, da imajo v Ročinju pošto odpraviteljico, ki ne razume be-sedice slovenski. Brez komentara!

Varstvene oblasti, kje ste? — Pišejo nam iz Gorenjega polja: Dne 12. t. m. pride ciganka z otrokom na hrbtu v hišo posestnika Jožefa Ga-brijelčiča. Stara gospodinja je ravno ku-

hinjsko posodo omivala. Tu zapazi, da je ciganka nekaj stisnila pod pazduho. Stopi k nji in zahteva, da pokaže, kaj skriva. Ciganka reče: Nič, mati, nič! Gospodinja jej potegne roko, katero je ciganka poliskala pod pazduho in zagleda mošnjček, v katerem je bilo 11 K 72 v., katerega je bila zmaknila z mize. Ciganka jo zdaj naglo popiha iz hiše. Ko pride gospodar domov in mu povedo, kaj se je bilo zgodilo, teče brž po vasi za njo. Ko jo doteče in jej očita, obrne se ci-ganka jezo proti njemu ter mu zagrozi, da mu bodo njeni možje že pokazali, ko pride slučaj.

Vprašamo naša slavna glavarstva, do kdaj bodo te reči trpeli? Cigani kra-dejo krompir, sirk, seno, zelje, konje itd. S seboj nosijo samokrese in dolge nože. Do kdaj se bo to trpelo?

Večkrat se je že pripetilo, da so morali ljudje bežati pred cigani. Pove-dati hočem, kaj se je meni pripetilo. Ne-davno sem šel z vozom v Trst mimo Devina. Tu me doteče voz ciganske dru-hali. Jaz se ustavim z vozom na strani ceste, kakor je dalo ukaz c. kr. glavar-stvo v Gorici. Nato pa priskočijo k meni cigani in hočejo po sili, da moram na drugo stran. Povem jim, da je po ukazu glavarstva tako prav. Oni pa so mi strašno grozili. K sreči sem imel še enega do-mačina pri sebi, toda molčala sva lepo oba. — Tako postajajo ti malopridneži vedno bolj nevarni in čas bi bil, da se jim to pohajanje zabrani za vselej!

Nesreča pri delih Vipavske že-leznice. — 43 letni Jože Škert iz Dorn-berga, delavec pri Vipavski železnici, je delal z 8 drugimi tovariši pri nekem za-seku ob progi. Svet, katerega so izpod-kopavali v svrhu podzidavanja, je bil sicer podprt z močnimi gredami, vendar je ho-tela nesreča, da se je svet udril in zasul pod se Jožefa Škerta. Nesrečnega so hitro odkopali, vendar ga je po vsem ži-votu tako poškodovalo, da so ga morali prenesti v tukajšnjo bolnišnico usmilje jih bratov, kjer se nahaja v precej nevarnem stanju.

Važno za podkovače. — C. kr. namestništvo je ustanovilo posebno ko-misijo za izpraševanje podkovačev. Kdor želi delati izpit, naj se oglasi do konca meseca maja ali novembra pri namest-ništvu.

Kam dovede Nemce njihova politična strast. — Mej tem ko celjski Germani in pol-Germani kriče zoper slo-venske gimnazijske razrede in hočejo po vsej sili iztirati Slovence iz Celja, pa se njihova krivičnost nad njimi samimi že hudo maščuje. Slovenci, probujeni baš po tem nemškem hujskanju do večje živahnosti na polju trgovine, so obrnili hrbet nemškim in ponemčenim razgra-jačem in nosijo svoj denar v slovenske trgovine. Posledica tega je vidno propa-danje nemške trgovine, kar se je začelo kazati na grozen način. Zaporedoma padajo v konkurz nemški ali nemčurski trgovci in morajo zapirati svoje proda-jalne. V zadnjem času jih je kar peto-rica na bobnu. In vendar nočejo spo-znati, da Celje s Slovenci stoji in pade, ker je le pičli otočič v jezeru sloven-skega prebivalstva.

Zoper socijalno demokracijo. — Ameriški škofje so začeli resno postopati proti socijalnim demokratom. Kakor po-snemljemo iz „Nove Domovine“ je škof Anigley v Buffalo, N. Y., izdal pastirsko pismo, katero končuje tako-le:

„Prvič. Katoličan, ki se trdovratno noče odpovedati naukom socijalne de-mokracije, ne more sprejeti sv. zakra-mentov.

Drugič. Katoličani, ki spadajo k dru-štvu, kjer se je vgnezdil strupeni nauk socijalne demokracije, so dolžni vse po-skusiti, da se ta nauk odstrani iz ustav in pravil društva. Cerkev ni zoper društva, ampak ona obsoja nauke socijalne de-mokracije, kjerkoli jih najde. Delavec je lahko društvenik in dober katoličan, a socijalen demokrat in katoličan pa ne more biti.

Treliči. Katoličanu je ostro prepo-vedano na katerikoli način širiti socijal-nodemokratične nauke“.

Dirka s smrtjo. — Jednak slučaj kakor je sledeči, se je še malokdaj pri-petil v zgodovini ameriških železnic: Po Baltimore & Ohio Southwestern progi med postajama Shoals in Washington sta se pomikala dva hitra tovarna vlaka. Vlak št. 33 je bil v Shoals ko je dobil povelje, da naj odrine naprej ker je proga zanj prosta in da nasprotni vlak št. 50 čaka nanj v Washington. Kmalu

za tem pa je vlak št. 50 dobil novo po-velje, naj odide ker čaka nanj vlak št. 33 v Shoals. Naravno je, da bi se bila zvečer ta dva vlaka zaletela drug v drugega in da bi bila nesreča neizogibna. Tu pa je postajni načelnik v Washington zapazil pomoto, hitro odšel na tir ter tam vkazal premikalni lokomotivi naj zdirja z vso močjo za tovarnim vlakom. Strojevodja je uvidel za kaj se gre in zakuril je lo-komotivo na vso moč. Deset milj od Wa-shingtona so šele zagledali rdeče luči na kabusi tovarnega vlaka. Kmalu so bili skupaj. Tovorni vlak je dobil znamenje naj zapelje na stranski tir postaje, katero so ravnokar in kakor po naključju dosegli. Ni bil še dobro na tem tiru, že pridirja nasprotni tovorni vlak z vso hitrostjo na postajo. Preprečena je bila huda ne-sreča. — Železniška družba gotovo ne bo pozabila obdarovati vrlega postajnega načelnika.

„Nova Domovina“, katoliški list za slovensko ljudstvo v Zedinjenih dr-žavah ameriških, je izšla za Veliko noč v slavnostni obliki s podobami. Lep na-predek! Naroča se pri uredništvu: 1763 St. Clair, Cleveland, O.

15 Martijinih pesmi za mešan zbor, solo-speve in spremljavo orgelj, zložil Ign. Hladnik, je izšlo ravnokar v „katoliški tiskarni“ v Ljubljani. Naroča se v „katoliški bukvarni“ v Ljubljani ali pri skladatelju v Novem mestu. Cena part. in 4 glasom 3 K, posameznim glasom 30 h.

Nove „Šmarnice“, katere pri-poročamo. — Ravnokar so izšle nove „Šmarnice“: Premišljevanja o sre-u Marije po o. Hattlerju T. J. na-pisal P. Ladislav Hrovat O. F. M. Naročajo se v tiskarni: 1. Krajec v Novem mestu. Včerajšnji „Sovenec“ je prinesel žalostno novico, da je č. g. P. Ladislav Hrovat predvčeranjem previden se sv. sakramenti umrl. Upamo, da mu je Marija, prečista Devica, kateri je zvesto služil, izprosila milost večnega življenja.

Gospodarski nauki. — 1. Ko-košje gnjezdo. Ko ne znate, kje vam kokoš jajca nese, primite jo in na-mažite jej zadnjico dobro s soljo, pa jo pustite. To kokoš silno srbí, da misli, da mora hitro zneští jajce, zato teče na gnjezdo. Pojdite za njo in našli boste njeno gnjezdo.

2. Zelena krma. O prehodu od suhe paše na zeleno treba opreznosti. Prej nego se živina žene na pašo, treba jo je z mešanjem polagoma na zeleno pašo privaditi. Z naglo premembo dobi živina proliv in ako je brega rada izvrže.

3. Med trte, osobito med mlade trte, ne smemo saditi nobenih rastlin. Nekateri imajo navado saditi v vinograd krompir, turščico, presno, zelje, buče itd. Vse to napravlja mnogo več škode, nego doprinaša dobička.

Jour fix vsaki četrtek ob 2 pop. v delavski sobi.

Listnica. — Dopisniku z vi-pavsko-kraške meje: Zdi se nam bolje, da poslanega dopisa ne objavimo. Razmere pri Vas so žalostne in srce nas boli, ko mislimo, kdo je kriv.

Socijalne drobtinice.

O zasebni lasti. — 31. Pravo zasebne lasti je v vseh rečeh odvisno od Boga.

Pravo zasebne lasti je naravno pravo. Določajo je naravni zakoni, katerih človek ne more premeniti. Ti zakoni so od Boga, kakor je vsa narava od Boga. Iz tega sledi, da je pravo zasebne lasti od Boga. Če je pa pravo zasebne lasti od Boga, če je je Bog ustanovil, je naravno, da je od Njega tudi vsestranski odvisno in Njemu vsestranski podrejeno. Pravo za-sebne lasti je torej omejeno ne samo po naravnih zakonih, ampak tudi po drugih zakonih, katere je Bog razodel ali katere je po sv. katoliški cerkvi postavil.

To resnico potrjuje nebroj izrekov iz sv. Pisma.

Dalje! Razum uči, da je Bog naj-višji lastnik ne samo stvari, ampak tudi ljudi. Vse stvari so vstvarjene iz nič po vsemočni besedi Božji in so torej po-polna last Božja. Iz tega je razvidno, da so ljudje z ozirom na Boga le podlast-niki ali oskrbniki, ki se morajo ravnati po Božji volji in biti Njej v vseh rečeh pokorni in podložni. Človeško last-ninsko pravo je torej odvisno od Boga in Njemu vsestranski podrejeno.

Prva meja, katere je postavljena pravo zasebne lasti, je tedaj poleg na-ravne postave Božje razodetje in nauk sv. katoliške cerkve. Človek ne sme de-

lati se svojo lastjo, kar bi hotel. Če smo rekli, da lastninsko pravo je pravo svobodne posesti in vabe zunanjih gmotnih blagov, ki so v resnici naši, nismo s tem rekli, da je ta svoboda neomejena. Človeška svoboda na sploh je omejena po naravnih zakonih in po Božjem razodetju. Tako tudi svoboda lastninskega prava.

Ta nauk je za naš materialistični vek prve važnosti!

Za kratek čas.

Sem bil čisto pozabil! — V Würtembergu pride vodja neke večje pisarne še-le ob štirih popoldne v urad. Uradniki opazijo takoj, da mu ni nič kaj prav in da je precej natrkan. Vodja hodi nekaj časa po sobi, potem reče: „Gospoda, meni ni nič kaj dobro. Delajte do ure, potem idite domov“. Izgovorivši te besede odpravi se ven. Nek uradnik se ponudi, da ga bo spremljal po stopnjicah. Prime ga pod pazduho ter počasi pelje. Na sredi stopnjic pa se ga vodja otrese rekoč: „Pustite me, pojdem že sam!“ Toda komaj stopi na drugo stopnjico, zavalji se kakor dolg in širok po stopnjicah do tal. Uradnik misli, da se je ubil. Teče dol, da bi ga pobral. Ko se vodja zopet postavi po koncu in nekoliko pretegne, reče uradniku, kateri ga je vzdignil: „Gospod, obžalujem vašo nesrečo. Kako vam je kaj? Ali ste se zelo pobili?“ Uradnik: „Ali, prosim, g. vodja, saj jaz nisem pal, ampak vi!“ Vodja: „A tako! Sem bil čisto pozabil!“

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Rašela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebnosti

za pisarne, kadike in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebnosti

za krojače in čevljarje.

Svetinice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obnova za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Najboljša krma za živino
je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Pott-a

v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

Josipu Komelu,

ulica proti Soškemu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podružnici v Stolni ulici št. 4.

Uzorec z navodili se razpošilja brezplačno.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 7.
(v lastni hiši)

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

NOVA
TVRDKA
J. ZORNIK

Gorica, Gospodska ulica 7 (tik „Kroj zadr.“)
prva in edina slovenska trgovina za modno in vsakovrstno drugo blago; — ima najlepšo zalogo okrasov za danske obleke, zimskih Jaeger podobek, dežnikov, nogavic, rokavic domačih čevljev, ruskih galosjev & vilnenih in volnenih šerp modercev, kravati itd. itd. vse potrebščine za krojače in šivilje

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

(Varstvena znamka)

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gospodska ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.
Cene so stalne brez pogajanja.

Javna zahvala.

Podpisana izreka tem potom najsrčnejšo zahvalo vsem onim, kateri so ob času bolezní in prerane smrti naše preljubljene hčere, oziroma sestre

Marije Krast

skazali ljubezen do blage pokojnice. Posebno se zahvaljujemo vsem onim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so prihiteli spremiti jo k zadnjemu počitku in sploh vsem onim, ki so nam stali na strani v najbridkejših urah. Vsem kličemo ginjenega srca: Bog stotero povrni!

Na Livku, dne 14. aprila 1902.

Žalujoča rodbina.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cavi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako nižjih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri nju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Čebelno-voščene sveče

kilg. po 4-90 K

Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Méd pitanec in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritličju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbam.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki!

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!